

Kod IEEE754

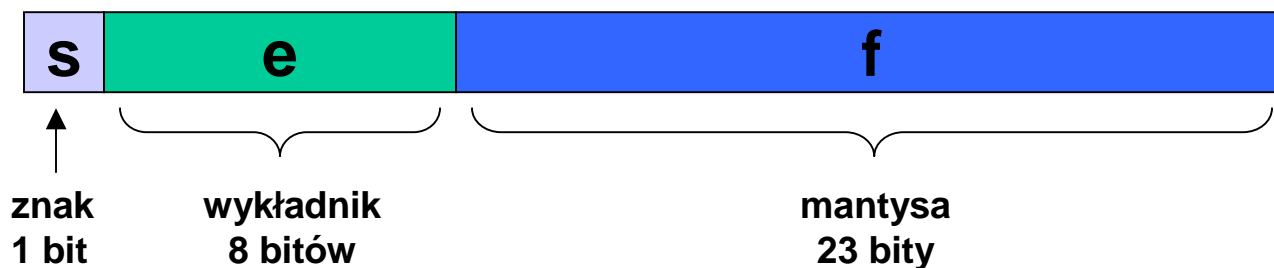
IEEE – Institute of Electrical and Electronics Engineers

IEEE754 (1985) - norma dotycząca zapisu binarnego liczb zmiennopozycyjnych

Liczbę binarną o postaci

$$(-1)^s * 1.f * 2^{e-127}$$

zapisuje się na 32-bitach następująco:

IEEE754 c.d.

$$(-1)^s * 1.f * 2^{e-127}$$

Mantysa zapisywana jest bez wiodącej cyfry 1, co pozwala oszczędzić miejsce

Wykładnik zapisany jest w formie przesuniętej, tj. zwiększony o 127, co pozwala na uniknięcie liczb ujemnych jego zapisie.

$$110000001010000...000_b =$$

$$-1 * 1.01_b * 2^{129-127} = -1.01_b * 2^2 = -5$$

$$001100001000000...000_b =$$

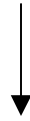
$$+1 * 1.0_b * 2^{96-127} = 1 * 2^{-31} \approx 4.65e-10$$

Dec* → *IEEE754

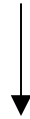
-7.25

-111.01_b

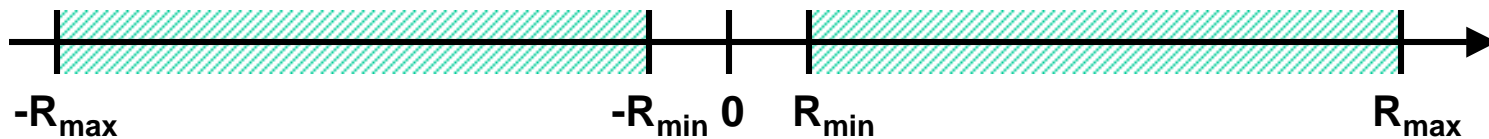
-1.1101_b*2²

1 10000001 110100000000000000000000

Ograniczenia zapisu zmiennopozycyjnego

Ograniczenie zakresu:
skończona długość pola wykładnika

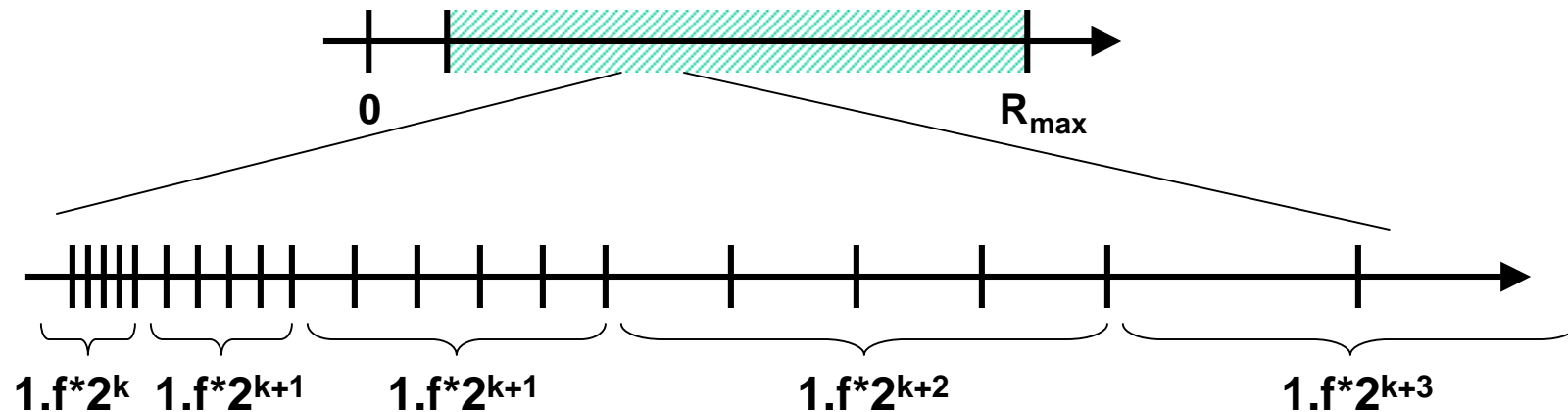
IEEE754 single precision (32 bity)

$$R_{\min} \approx 1.2e-38$$

$$R_{\max} \approx 3.4e+38$$

Ograniczenia zapisu zmiennopozycyjnego

Ograniczenie dokładności:
skończona długość pola mantysy

Zapisać można tylko niektóre liczby wymierne.

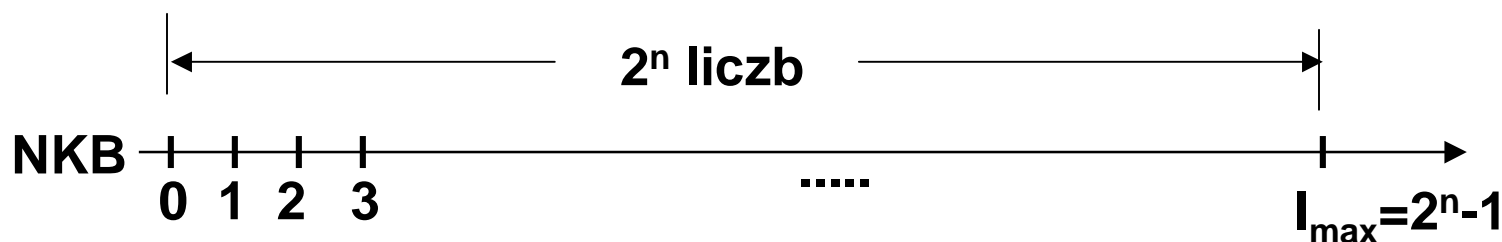
„Zagęszczenie” liczb jest zmienne i zależy od wartości wykładnika.

W każdym przedziale pomiędzy 2^i i 2^{i+1} znajduje się tyle równomiernie rozłożonych liczb, na ile kombinacji pozwala długość pola mantysy.

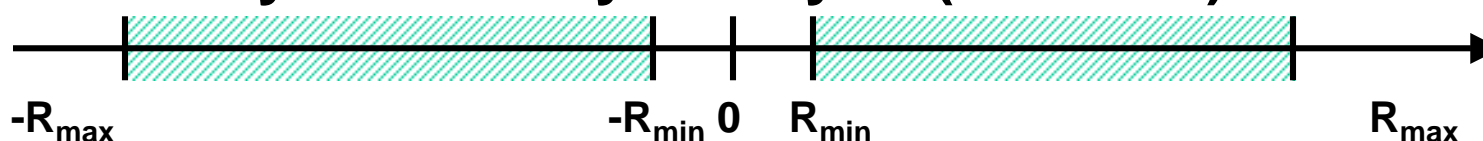
Dla liczb bliskich $R_{\min}$ dokładność jest największa, ale zakres najmniejszy, dla liczb bliskich $R_{\max}$ – najmniejsza, a zakres największy.

Liczby całkowite vs zmiennopozycyjne

Za pomocą n -bitów można zapisać dokładnie 2^n różnych liczb całkowitych (NKB, U2)

Za pomocą n -bitów można zapisać mniej niż 2^n różnych liczb wymiernych (IEEE754)

Z n -bitów można utworzyć 2^n różnych kombinacji binarnych.

Znaczenie tych kombinacji zależy od interpretacji.

W przypadku zapisu zmiennopozycyjnego, dostępne wartości są jedynie inaczej rozłożone na osi liczbowej, ale jest ich niemal tyle samo co liczb całkowitych.

Single vs Double Precision IEEE754

Single Precision: 32 bity

8b wykładnik + 23b mantysa

$$R_{\min} \approx 10^{-38}$$

$$R_{\max} \approx 10^{+38}$$

dokładność około 7 cyfr znaczących

Double Precision: 64 bity

11b wykładnik + 52b mantysa

$$R_{\min} \approx 10^{-308}$$

$$R_{\max} \approx 10^{+308}$$

dokładność około 16 cyfr znaczących

Arytmetyka liczb zmiennopozycyjnych

Dla zapisu zmiennopozycyjnego IEEE754:

- 1. Niemożliwe jest zapisanie wszystkich liczb z dostępnego zakresu.**
- 2. Działania arytmetyczne (+, -, *, /) dają wyniki obarczone błędem przybliżenia.**
- 3. Błąd zakresu (*niedomiar* lub *przepiętnienie*) jest sygnalizowany kodem specjalnym IEEE754**
- 4. Błąd przybliżenia nie jest sygnalizowany.**
- 5. Operacje arytmetyczne wymagają skomplikowanych algorytmów.**

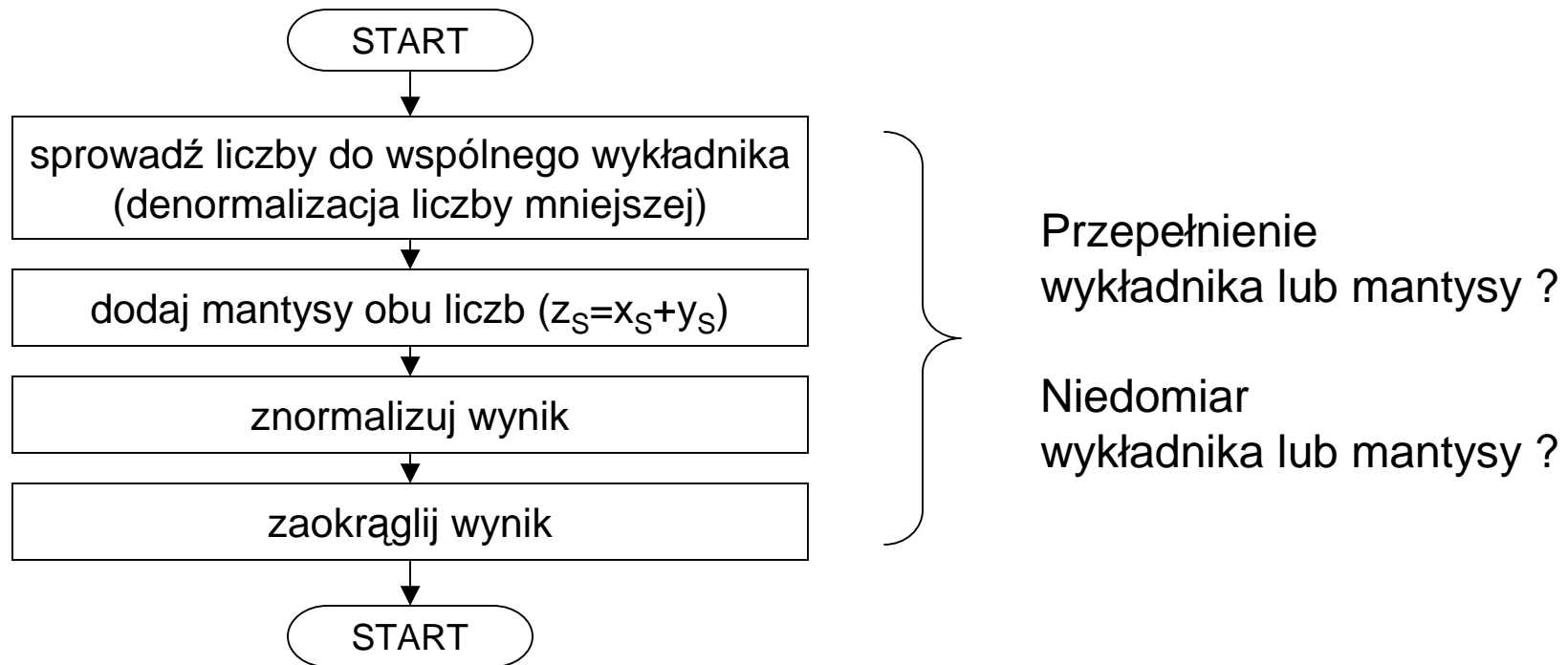

Kody specjalne IEEE754

	znak	wykładnik	mantysa
liczba dodatnia	0	1-254	mantysa
liczba ujemna	1	1-254	mantysa
liczba zero+ (0+)	0	0	0
liczba zero- (0-)	-	0	0
liczba zdenormalizowana	0/1	0	mantysa
+nieskończoność	0	255	0
-nieskończoność	1	255	0
NaN (Not a Number)	0/1	255	≠0 (kod błędu)

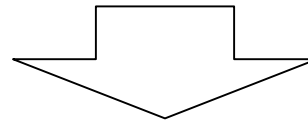
Dodawanie liczb zmiennopozycyjnych (fp)

$$\begin{array}{l} x = x_S \cdot 2^{x_E} \\ y = y_S \cdot 2^{y_E} \end{array} \quad \rightarrow \quad z = x + y \quad \rightarrow \quad z = z_S \cdot 2^{z_E}$$

Sprawadzanie do wspólnego wykładnika - denormalizacja

$$1.\boxed{000000}2^{+4} + 1.\boxed{000000}2^{-4}$$

$$1.\boxed{000000}2^{+4} + 0.\boxed{000000}012^{+4}$$

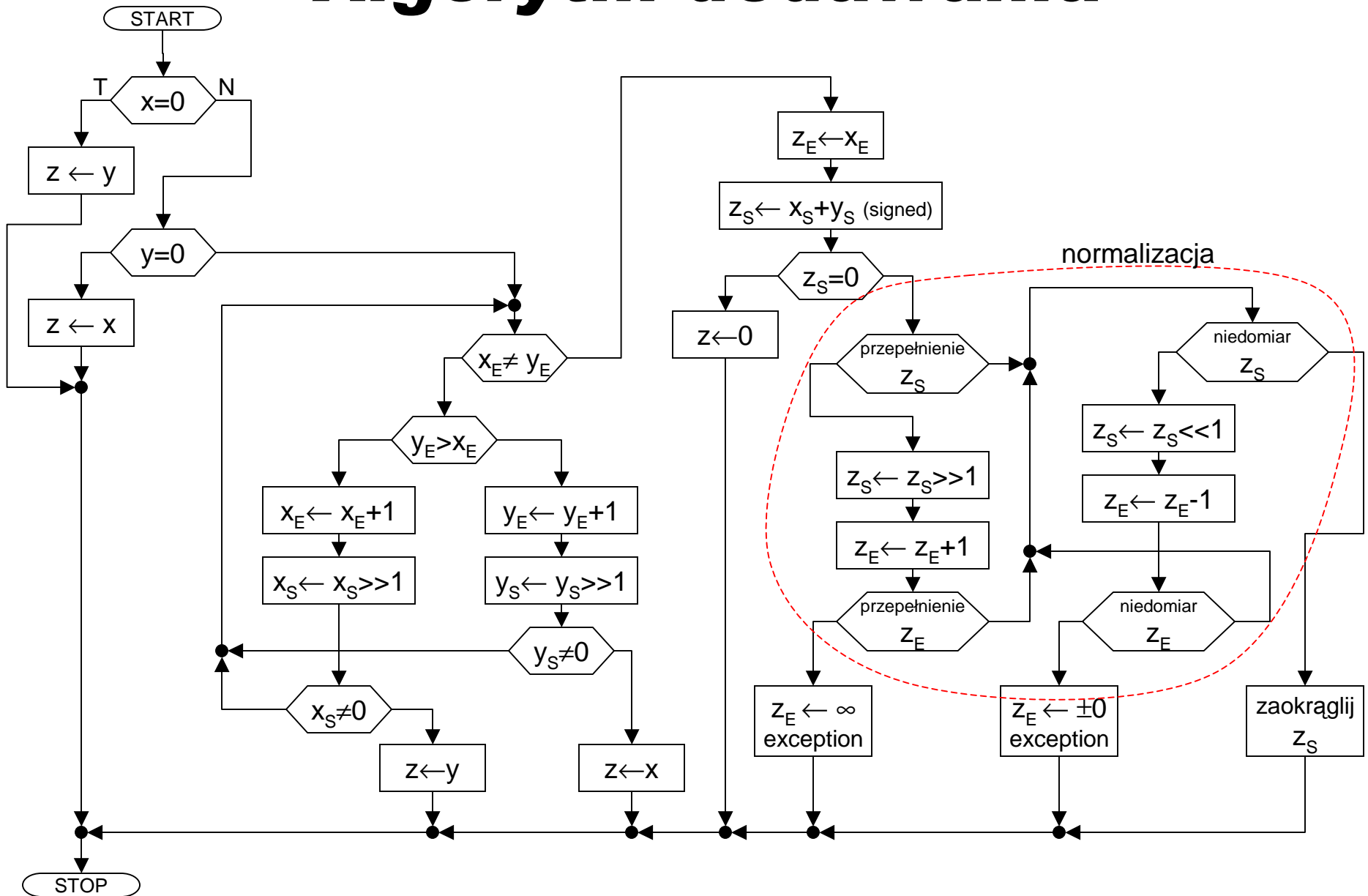
Denormalizacja: przesunięcie mantysy w prawo + zwiększanie wykładnika

---

W przypadku dodawania liczb znacznie różniących się wartością wykładnika liczba mniejsza jest tracona (nie ma wpływu na wynik dodawania)

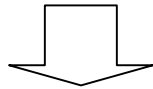
Algorytm dodawania

Zaokrąglanie mantysy

zaokrąglanie w „górze”

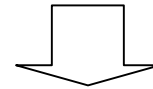
$$z_S = \dots 00 \mid 1..01$$

$$z_S = \dots 01 \mid$$

zaokrąglanie w „dół”

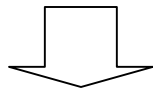
$$z_S = \dots 00 \mid 0..01$$

$$z_S = \dots 00 \mid$$

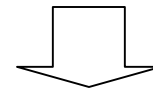
zaokrąglanie do najbliższej parzystej

$$z_S = \dots 00 \mid 100..$$

$$z_S = \dots 00 \mid$$

$$z_S = \dots 01 \mid 100..$$

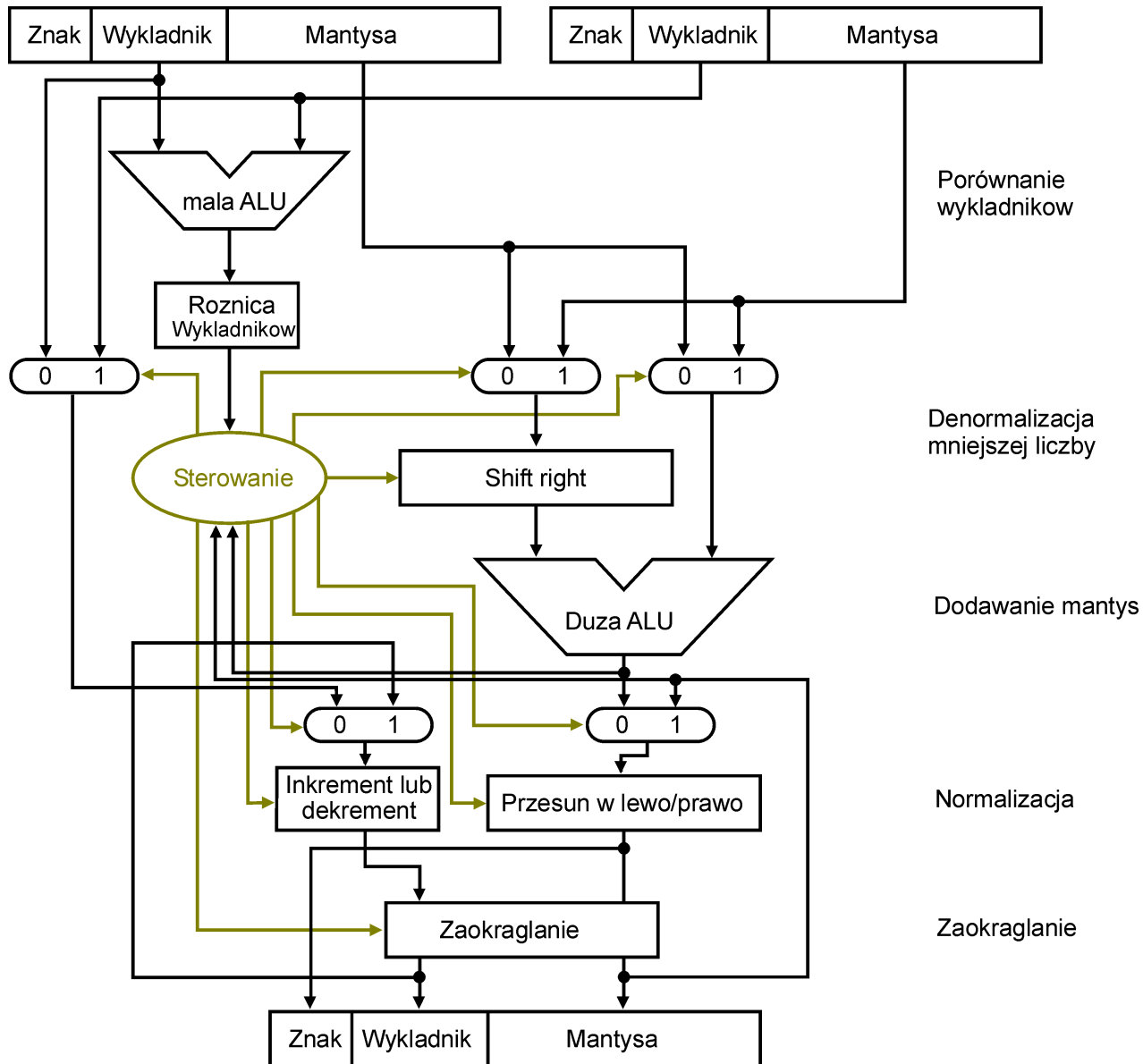

$$z_S = \dots 10 \mid$$

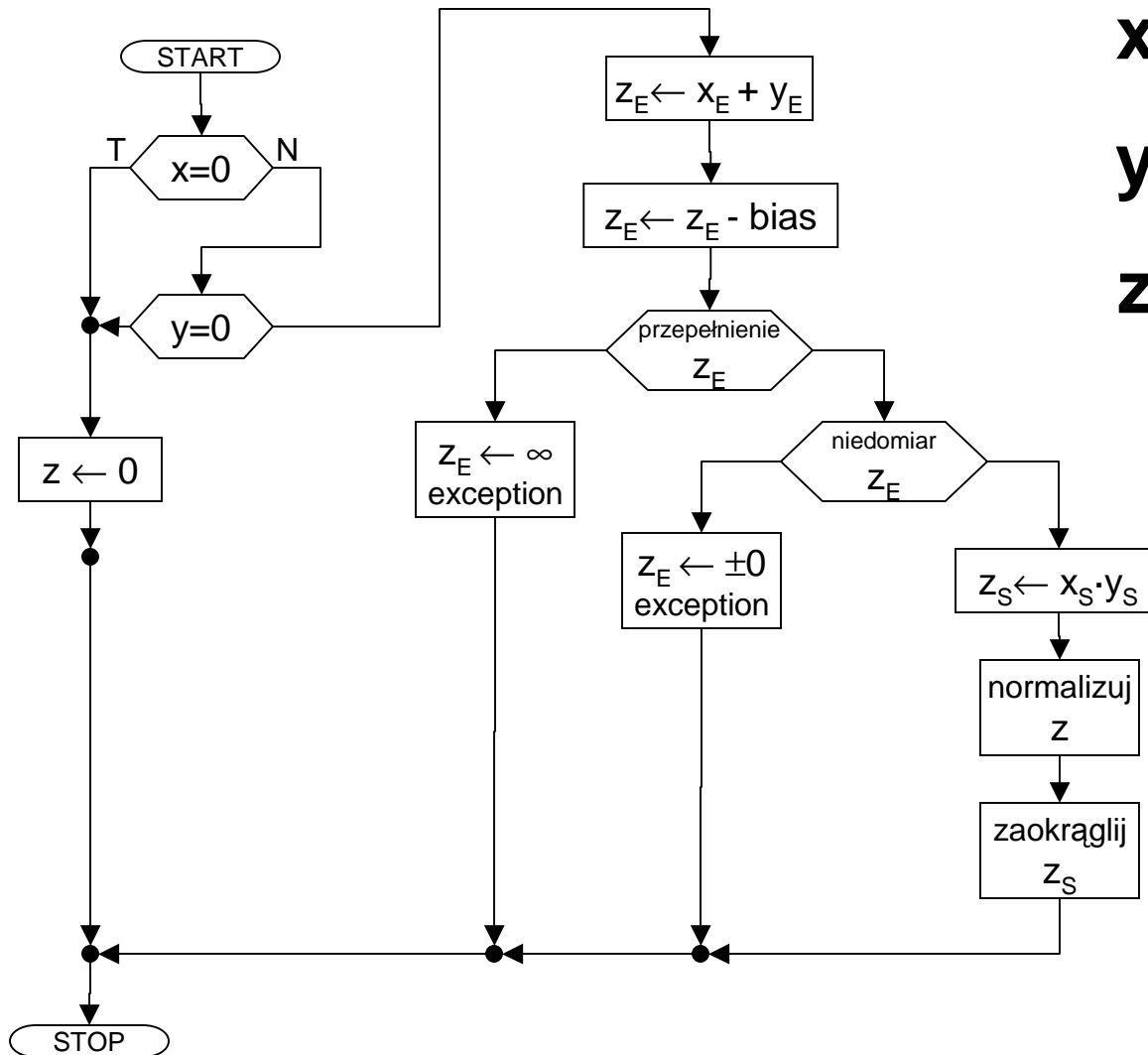
Rejestry do wykonywania działań na mantysach muszą być dłuższe od normalnego rozmiaru mantysy

Przyjęte reguły zaokrąglania umożliwiają otrzymywanie deterministycznych (powtarzalnych) wyników.

Dodawanie - Hardware

Algorytm mnożenia

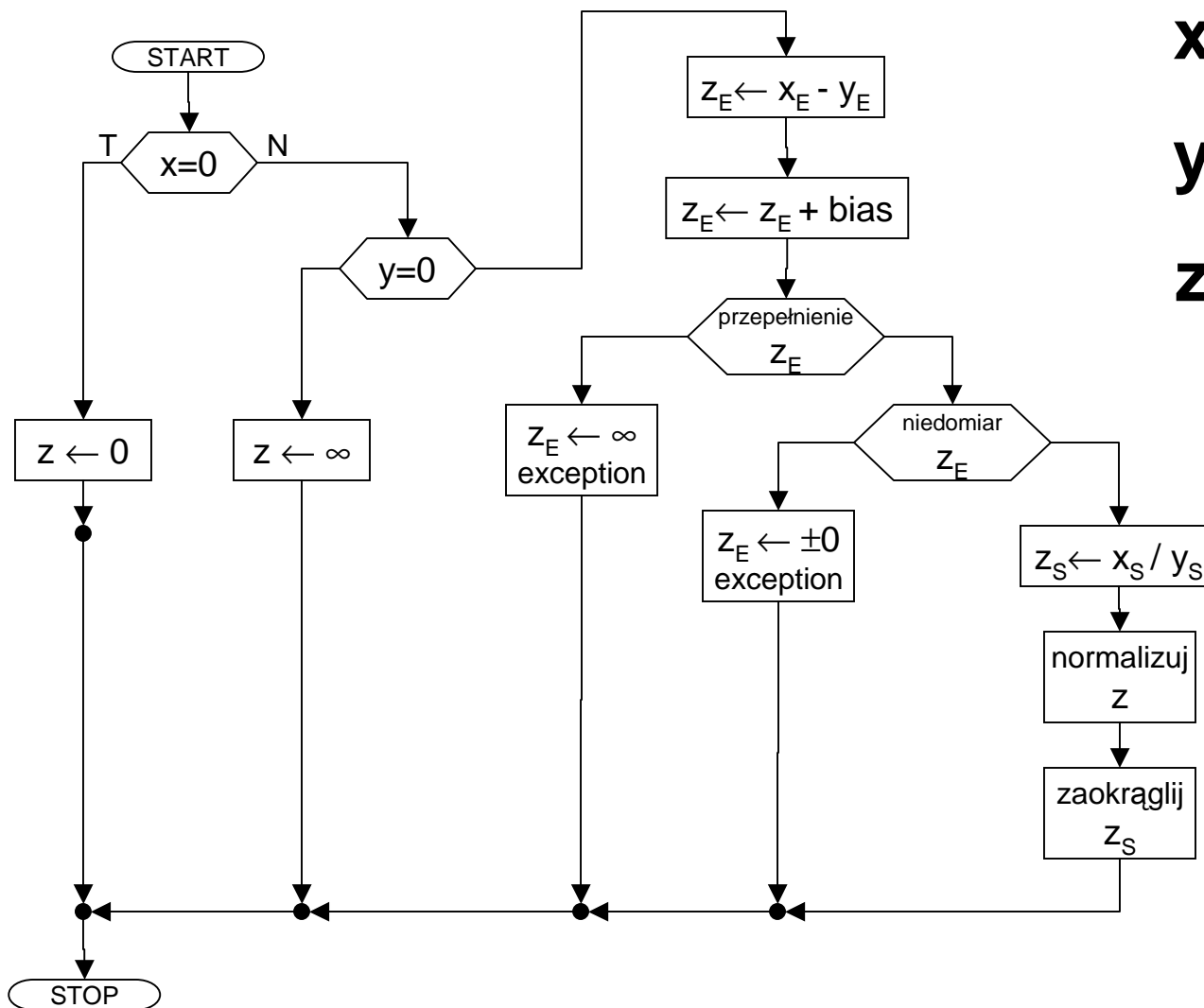

$$x = x_S \cdot 2^{x_E}$$

$$y = y_S \cdot 2^{y_E}$$

$$z = x_S \cdot y_S \cdot 2^{x_E + y_E}$$

Algorytm dzielenia

$$x = x_S \cdot 2^{x_E}$$

$$y = y_S \cdot 2^{y_E}$$

$$z = x_S / y_S \cdot 2^{x_E - y_E}$$